

עזור לשובתים בשביעי

בירור מציאותי

והילכתי

במעלות ואפשרות ההקפדה

על קניית מוצרים מחברות

ומפעלים שומרי שבת

יר"ל ע"י:

מכון

ביאור הלכה

בירור וביאור ההלכה במציאות ימינו

עזור לשובתים

בשביעי

בירור מציאותי והילכתי

אודות ההקפדה על קניית מוצרים מחברות שומרות שבת

נערך בע"ה בלימוד החכמים ודיבוק חברים ע"י

ישראל מאיר בן לאאמו"ר הגאון ר' דוד ארי' שליט"א מורגנשטרן

ירושלים ת"ו

יו"ל ע"י:

מכון ביאור הלכה

מטבע הדברים בנושאים הנידונים בספר, יש דברים שלא הושלם
בירורם, וכך מקוים אנו לשינויים והתחדשויות (רק לטובה).
המעוניינים בקבלת עדכונים בנושא זה, נא לשלוח בקשה לכתובת
המייל: 3199@okmail.co.il

להשיג בכתובות דלהלן:

מורגנשטרן - סולם יעקב 5/49 רמות א'

מורגנשטרן - חזון איש 38 רמת שלמה

סיפל, רח' נתיבות המשפט 93, קרית ספר, מודיעין עילית

קרליץ, רח' בן זכאי 42, בני ברק

כהן, רח' ירושלים 15 בני ברק

ניתן גם להשיג בהזמנה טלפונית ע"י **מכון ביאור הלכה** טל' 02-587-9422 או בכתובת המייל הנ"ל,
הספר ישלח לביתכם או לסניף הדואר הקרוב, בתוספת דמי משלוח בסך 5 ש"ח לכל כמות של ספרים

©

כל הזכויות שמורות

אין להעתיק חוברת זו או חלקים ממנה בשום אמצעי, לשימוש פרטי או מסחרי
ללא רשות מפורשת מהמחבר

ספר זה יוצא לאור עולם לשמו ולזכרו של
 מורינו, רבן של ישראל
 רבינו יוסף שלום בן רבי אברהם אלישיב זצוק"ל
 אשר התמסר והדריך לחיזוקם של מפעלים חברות ומרכזי
 קניות שומרי השבת
 הונצח ע"י אחד מתלמידיו

הודעה

למרות העמל הרב שהושקע בבירורים על החברות
 והמפעלים, ייתכן שטעינו ונשמט שם של מפעל השומר
 שבת, התנצלותנו על כך. היודע על טעות או השמטה,
 מתבקש ליידענו על כך בכתובת הדוא"ל בגב שער הספר,
 אנו בל"נ נכדוק את הדברים ובע"ה נפרסמם. (ללא תמורה
 כספית!).

כמו"כ, מפעלים שיחלו להקפיד על השבתה מלאה של
 המפעל בשבת, יפורסמו בל"נ על ידינו בדרכים שונות.

פעם הושיט לי 'עלון' מסויים ואמר:

"תראה, המודפס כאן הוא אפיקורסות גמורה!"

קראתי את השורות שעליהן הצביע, שם נכתב כי חילול שבת הוא מהדברים החמורים ביותר, אבל מאז ומעולם היה חילול שבת ואין זה חידוש מיוחד שהתחדש בימינו.

"תראה את האפיקורסות המוסווית כאן", אמר לי, "במילים האלה שכתבו הם מקהים את העוקץ ואת החריפות של האיסור הגדול של חילול שבת, הם כאילו מבטלים את חומרת חילול שבת בכך שהם כותבים שאין זה חידוש מיוחד, שכן מאז ומעולם היה חילול שבת, אמנם זה נכון, אבל הצורה שנכתבו הדברים - זו אפיקורסות!".

סיפור זה מובא בספר מעשה איש, על בעל החזון איש.

ספר זה יוצא לאור עולם לעילוי נשמת חמותי

מרת בריינדל ברוריה בת ר' מאיר ע"ה

התמסרה לגידול בניה לתורה ויראת א-לקים, להאיר ולשמח

לבבות, השכימה לבתי כנסיות תמידין כסדרן

נלב"ע ביום כ"ז טבת תשע"ב תנצב"ה

הונצח ע"י בני המשפחה

תוכן העניינים

- פרק א. מכתבי גדולי ישראל לדורותיהם 12
- פרק ב. הנידונים בשימוש במוצרים המיוצרים בשבת 18
- דרגות שונות בקבלת תוצרת / שירות ממחללי שבת 19
- המעלות שבקניה ממפעלים שומרי שבת 20
- קניה ממפעל המייצר בשבת ע"י גוים 25
- קניה מיבוא מהו"ל 26
- המעלות בהימנעות מקניה ממפעל מחלל שבת 26
- פרק ג. פירוט חברות ומוצרים 35
- תמצית המעלות 35
- מוצרי נייר טואלט וטישו 36
- טיטולים 43
- תחנות דלק 44
- מוצרי נייר כתיבה ומוצרי קרטון 48
- מוצרי פלסטיק 52
- חברות המלט 55
- זכוכית 58
- השכרת רכב 62
- חברות תקשורת 63
- חברות שמירה 64
- רשת חנויות שומרות שבת 65
- פרק ד. עזור לשובתים - קניה משומרי שבת 68
- המעלות בקניה משומרי שבת, בפרט לומדי תורה 68

עיונים

- עיון א. אם יש 'לפני עוור' בקניה מחברה מחללת שבת 86
- עיון ב. מעשה שבת בנעשה ע"י ישראל עבור ישראל אחר 90
- עיון ג. אם אומרים כל דפריש מרובא פריש 98
- עיון ד. ספר קודש שדנפס באיסור שבת 108

פרק א. מכתבי גדולי ישראל לדורותיהם

בד"ץ האשכנזים והספרדים ובעל כף החיים צוק"ל

מכתב שנכתב לפני שנים רבות, בנושא קניה ממפעלים מחללי שבת

ב"ה, ירושלים עיה"ק ת"ו, בש"א לחדש ניסן שנת תרפ"ו.

לכבוד מע"כ הרבנים הגאונים, ב"ד צדק למקהלות ספרדים אשכנזים, בעיה"ק טבריא
תובב"א שליט"א.

ר.ג.

אחרי השלום באה"ר כדת וכהלכה, נודיע כי קבלנו כתב קדשם, ובעוה"ר שמענו שמועה שלא
נשמע כמוה בעולם ובפרט בעה"ק, אודות בתי חרושת ומלאכה של חברות יהודים והפועלים
יהודים עושים מלאכה בשבת בפראסיה, ובעוה"ר מחללים את השם ומחללים את התורה
מחללים את השבת לפרסם את עצמם שאין להם חלק בתורת ישראל, האנשים החטאים האלה
בנפשותם לא נעלם מכת"ר כי הם מומרים לכל התורה כולה לכל דבריהם, יינם כייך נסך וכו',
כמו שפסק הרמב"ם ז"ל ומרן ב"י ובשו"ע הלכות שחיטה,

ובודאי מלאכה הנעשית בבתי החרושת אלה אסורה בהנאה ואסור כל סוחר יהודי להסתחר בה
אם היא סחורה, ובחשמל אסור להשתמש לאורו, וק"ו הדברים אם גוי שסתת אבנים בשבת
עבור ישראל אסור לשקעם בבנין לעולם, כמ"ש מרן בב"י ושו"ע או"ח סי' רמ"ד, ואפילו
שהוא בקבולת ואדעתיה דנפשיה קעביד, ועיקר האיסור מפני החשד שיחשדו שכיר יום הוא
אצלו, וק"ו בן בנו של ק"ו כשהיהודי עצמו עושה מלאכה דאורייתא עבור יהודים אחרים
שאסור לכל ישראל ליהנות ממנה כמפורש בפוסקים הרמב"ם פ"ו מהלכות שבת הלכה ה' ו'
ובב"י ובשו"ע סי' שכ"ה דדבר שבפראסיה אפילו שעשה גוי אסור לנעשה בשבילו לעולם,
כ"ש כשהישראל עושה לישראלים אחרים שאסור לנעשה בשבילו לעולם,

בפרט בזה"ז שגברו ידי מחללי שבתות בפרהסיא שלא ליהנות ממעשיהם הרעים, עי' בשו"ע סי' שכ"ו סעי' י"ג דכל דאיכא רוב ישראל ואפילו מחצה על מחצה אמרינן אדעת' דישאל קעביד, א"כ חובה גדולה מוטלת על כל איש ישראל להתרחק מהאנשים האלה תכלית הריחוק אפילו בשאלת שלום כמ"ש רז"ל המסביר פנים לרשעים הרי זה ממרגיזי א-ל, ומכ"ש שלא להינות ממעשיהם הרעים כדי שלא יתמידו ברשעם, שלא יהי' נקרא מסייע ידי עוברי עבירה ח"ו, אלא יהיה בדד מופרשים מן דת ישראל, ועליהם אמר הכתוב מחלליה מות ימות, כל העושה בו מלאכה מות ימות, כאילו החזירו העולם לתוהו ובוהו,

ובטחוננו חזק כי שארית ישראל לא יעשו עולה ועליהם תבוא ברכת טוב, והחטאים האלה בנפשותם ה' יחזירם למוטב, אמן ושלום על ישראל, ונשאר דוברי שלום, ומקב"ץ. יה"ר שעניני צדיקים תחזינה

ירושלם נוה שאנן וארון על מכוננו וכסא תורתם יגדל הלוח וגדול עד ביאת גואל צדק אכי"ר.

מרדכי ליב רובין הצבי חיים שאול דוויך הכהן ס"ט

דוב צבי קארעלינשטיין הצ' יוסף ידיד הלוי ס"ט

יצחק במהור"א ז"ל פרענקל הצעיר עזרא הררי רפול ס"ט

(-) מקום חותם הבד"צ לכל מקהלות האשכנזים (-) מקום חותם בד"ץ לעדת ארם צובא (חלאבים)

יעקב חיים סופר רב לעדת הבבלים

שלום יוסף אלשיך הלוי הרב הראשי לק"ק התימנים

ב"ה.

דברי הבד"צ א"צ חיזוק ודברים פשוטים לאיסור השי"ת ברחמיו יתן בלב כל עמו בית ישראל להתחזק בתורה ובמצוות ולהשיב לבם לתשובה שלמה לראות בישועה קרובה במהרה כעתירת לב המחכה.

מקום החותם הק' יוסף חיים זאנענפעלד רב ואב"ד לקהלות האשכנזים בעיה"ק ירושלים תובב"א.

מכתב הבד"צ בנושא קניית נייר ממפעל מחלל שבת

חתום ע"י הגאונים: הגרמ"א פריינד זצ"ל, הגר"מ בן מהרי"צ דושינסקי זצ"ל, הגר"י פישר זצ"ל, הגר"ב רבינוביץ זצ"ל, הגרא"ד הורביץ, ומצורף אליהם הגר"י ויס זצ"ל בעל מנחת יצחק.

BETH DIN ZEDEK
OF THE ORTHODOX
JEWISH COMMUNITY
JERUSALEM, P.O.B. 5006

ב"ד
בית
דין צדק לכל מקהלות האשכנזים
ע"י העדה החרדית מרדית.
(ועד העיר לקהלת האשכנזים)
פעילות ירושלים תוביא
ת.ד. 5006

טלפון Tel. 222808
ב"ד צדקה
פעילות ירושלים ת"ד 5006

אנחנו מודיעים לך כי בית המדרש איננו מתכוון לרכוש נייר
ממפעל מחלל שבת. הסיבות הן: ראשית, כי נייר זה אינו
התורה הראויה, ושנית, כי הרכיב המרכזי של נייר זה
הוא נייר יקר, ואנחנו לא רוצים לשלם עבורו.
אנחנו רוצים לרכוש נייר יקר, ואנחנו לא רוצים לשלם עבורו.
אנחנו רוצים לרכוש נייר יקר, ואנחנו לא רוצים לשלם עבורו.
אנחנו רוצים לרכוש נייר יקר, ואנחנו לא רוצים לשלם עבורו.

אנחנו רוצים לרכוש נייר יקר, ואנחנו לא רוצים לשלם עבורו.
אנחנו רוצים לרכוש נייר יקר, ואנחנו לא רוצים לשלם עבורו.
אנחנו רוצים לרכוש נייר יקר, ואנחנו לא רוצים לשלם עבורו.

מכתבי גדולי ישראל אודות קניה ממחללי שבת

SMUEL HALVI WOSNER
RABBI OF
ZICHRON-MEIR, BNEI-BRAK

שמואל חלוי וואזנר
רב אב"ד ור"מ
זכרון-מאיר, בני ברק

ב"ה, י"ג וישוב תשס"ה לפ"ק

דעת תורה

הן ידוע חומר איסור חילול שבת, וכל חמותה חנותו בשבת למשא ומתן
למסחר כאיזה צורה שהיא נקרא מחלל שבת גמור, וכאמרם ז"ל מותר
לחלל שבתות.

וחיות כי אמרו רבותינו ז"ל דמן תדין. אמור לסייע לעוברי עבירה, ואז"ל
אין מחויקין לעוברי עבירה, וגם אנו מוזהרים עם"י התורה למחות
בעוברי עבירה ומכ"ש שלא לחזקם.

לכן דעתנו דעת תורה למנוע מלגשת אליהם גם בימות
החול לקניה וכיו"ב עד שישוכו מדרכם הרע, וזה בכל
מקום בעולם ומכ"ש בארצנו הקדושה שיש בזה גם חילול
ארצנו וחילול ה'.

וחשי"ת ירחם על עוברי עבירה שיוכו לשוב לתורת ה' ולמצותי'.

אנחנו חתומים
זכרון-מאיר

ב"ה י"ג וישוב תשס"ה

אוריאל אהרן

בעזה"ת, ערב ראש חודש ניסן תשנ"ח, "בניסן נגאלו ובניסן עתידין להגאל".

אל יראי השם, עם מקדשי שביעי!

נוכח המשך ההתדרדרות במצב שבת קדשנו באה"ק, אשר לדאבון לבנו רבו הפורצים ברית עולם, ומהרסים חומות קדושת השבת בקניונים, רשתות שיווק, מפעלים, חברות ומקומות ביקור.

מה גדול הכאב שמצויים יהודים שומרי שבת אשר אינם שמים על לב וקונים ומבקרים באותם חנויות, קניונים ואתרים שמחללים בהם את השבת.

לזאת הננו חוזרים וקוראים קריאה גדולה לכל הירא לדבר ה' ולקדושת השבת להמנע מקניות ביקורים וסיוע למקומות המחללים שבת ולהעדיף כל מקום וענין שנשמרות בהם השבת.

ובזה יתגדל כבוד שמים וכבודה של שבת קודש.

וזכות השבת תגן בעד כל יראל להצילם מכל רע, ולהוושע תשועת עולמים. ונזכה בקרוב לגאולה האמיתית בב"א.

בברכת השבת

יוסף שלו' אלישיב   אהרן יהודה לייב שטינמן

הק' משה יהושע בהה"צ מוהרח"מ זצללה"ה

יעקב ארי' אלתר

בס"ד, טבת תשס"ה

ברכתי נתונה למתכנסים בראשות גאוני וצדיקי הדור שליט"א למחות על חילול שבת ולחזק שמירתה.

ראוי לכל א' וא' שיהי' משאו ומתנו עם יחידים וחברות שאינם רומסים ח"ו שבת המלכה. ובזכות חיזוק ושמירת שבת יתברכו כל המשתתפים ממקור הברכות ויושע כלל ישראל

בתשועת עולמים.   יוסף שלו' אלישיב

הימנעות מקניה בזול ממקום מחלל שבת

בספר צדיק כתמר מוזכרת שאלה, שנשאל מרן הגראי"ל שטיינמן שליט"א: בחנות מסוימת נמכרים המוצרים במחירים זולים, ויש שם מבצעים וכדומה, אך בחנות היא מחללים שבת ר"ל. אם אדם נמנע מלקנות שם מחמת חילול השבת, והוא קונה במקום אחר במחירים יקרים יותר, האם הדבר נחשב להוצאות שבת? השיב ע"כ הגראי"ל, שנראה שאותו אדם עושה תנאים עם הקב"ה, שבאם אלו הוצאות שבת ויקבלן בחזרה, אזי יקנה במקום השני, ואם לא יקנה במקום הזול, על אף שמחלל שבת ר"ל. אם אדם עושה תנאי כזה, זו כבר סיבה שלא יחשב לו כהוצאות שבת...

(ומתוק האור שבת)

פסוק בתורה שהשבית מפעל!

בספר דרכי מוסר מובא מעשה נורא שאירע עם החפץ חיים זצ"ל.

באחד הימים שהה החפץ חיים בעיר צ'רניגוב ברוסיה, ושמע כי אחד מן המפעלים הגדולים שם, שהינו בבעלות יהודי פתוח כרגיל גם ביום השבת. הטריח החפץ חיים את עצמו והלך לדבר עם המנהל שיסגור את המפעל בשבת.

אמר לו המנהל: "בכל יום אני מרויח ארבעת אלפים רובל. האם אתה מבקש ממני שאפסיד בשביל מנוחת השבת ארבעת אלפים רובל מידד שבוע בשבוע?"

ענה לו החפץ חיים: "חושב אתה שתרויח על ידי עבודה שבת. תדע לך שבגלל חילול השבת שלך אתה עלול להפסיד את כל המפעל שלך! והרי פסוק מפורש הוא: 'ששת ימים תעבוד', מדוע צריכה התורה לומר ליהודי מה יעשה בכל ימות החול בשבוע? אלא שבאה התורה לומר לכל יהודי: "אם אתה רוצה שתהיה לך עבודה בכל ששת ימות השבוע, אז ביום השביעי תשבות. אך אם ביום השביעי לא תשבות, לא יהיה לך מה לעשות ששה ימים".

אפילו דברים נרגשים אלו לא הצליחו לבקוע את ליבו האטום של מנהל המפעל, והוא הגיב בלעג: "מה הרבי חושב? האם פסוק בתורה יעצור את בית החרושת המצליח שלי?!"

החפץ חיים שראה שאין עם מי לדבר - פנה והלך משם בשתיקה.

לא חלף זמן רב והאזור נכבש על ידי הבולשביקים. אחד הצעדים הראשונים שעשו, היה לקחת לעצמם את בית החרושת של היהודי, הוא עצמו נתון היה בסכנה גדולה, ורק ברגע האחרון נמלט בעירום ובחוסר כל. בהזדמנות הראשונה כתב לחפץ חיים, מכתב שבו הוא מגולל את צרתו הגדולה, וסיים: "כעת רואה אני כמו עיני כי דברי הרבי צודקים ואמיתיים. אכן פסוק בחומש מעמיד את בית החרושת שלי"....

(ומתוק האור, שבת חלק ב', הועתק ברשות)